

ผู้ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตล ประจำปี 2562

สาขาการสาธารณสุข

ศาสตราจารย์นายแพทย์เดวิด เมปี

ศาสตราจารย์สาขาโรคติดต่อ และภาควิชาวิจัยคลินิก

วิทยาลัยสุขภาพและเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยลอนดอน

สหราชอาณาจักร

ศาสตราจารย์นายแพทย์เดวิด เมปี ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคติดต่อดวงตา มากกว่า 30 ปี โรคติดต่อดวงตาเป็นการติดเชื้อของตาที่ทำให้ตาบอดได้บ่อยที่สุด โดยเกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่ชื่อว่า คลาไมเดีย ทราโคมาติส (Chlamydia trachomatis) ซึ่งทำให้ตาบอดหรือเกิดความพิการทางสายตาได้มากถึงปีละ 1.9 ล้านคนทั่วโลก การติดเชื้อแพร่กระจายได้โดยการสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากตาหรือจมูกของผู้ที่ติดเชื้อ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่มีสุขอนามัยไม่ดี ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และไม่มีแหล่งน้ำสะอาดที่เข้าถึงได้เพียงพอ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 เป็นต้นมา ศาสตราจารย์เมปีและคณะ ได้ศึกษาในพื้นที่ของประเทศแกมเบียและแทนซาเนีย และค้นพบว่าการตาบอดจากโรคติดต่อดวงตาเกิดจากการตอบสนองของภูมิคุ้มกันร่างกายต่อการติดเชื้อแบคทีเรีย ในปีพ.ศ.2536 ได้แสดงว่าการให้ยาเอซิโทรไมซิน (azithromycin) เพียง 1 ครั้งสามารถรักษาโรคติดต่อดวงตาอย่างได้ผล จึงได้มีการศึกษาแบบพหุสถาบัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าการให้ยาดังกล่าวในชุมชนแบบประจำปีสามารถลดการแพร่กระจายของโรคนี้ได้ ดังนั้นจึงค้นพบว่าการให้ยาเอซิโทรไมซิน แบบครอบคลุมประชากรจำนวนมาก สามารถช่วยกำจัดโรคนี้ให้หมดไปได้ในถิ่นที่เป็นแหล่งระบาดของโรค

ผลงานวิจัยนี้นำไปสู่นโยบายขององค์การอนามัยโลก ที่จะกำจัดโรคติดต่อดวงตาให้หมดไปด้วยโปรแกรมเซฟ (SAFE) ประกอบด้วย การควบคุมโรคโดยการผ่าตัด (surgery), การรักษาแบบครอบคลุมด้วยยาปฏิชีวนะ

(antibiotic), ส่งเสริมการล้างหน้า (face washing) และ การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย (environment) โดยมีการให้ยาแอนติไบโอติกถึง 700 ล้านโดส สำหรับประชาชนใน 40 ประเทศ ระหว่างปี พ.ศ.2542-2560 ขณะนี้มี 13 ประเทศ ที่รายงานว่าสามารถกำจัดโรคติดเชื้อดวงตาให้หมดไปได้สำเร็จแล้ว องค์การอนามัยโลกได้ตั้งเป้าหมายที่จะกำจัดโรคติดเชื้อดวงตาให้หมดไปจากปัญหาทางสาธารณสุข และไม่เป็นสาเหตุของตาบอดในทุกประเทศทั่วโลก ภายในปีพ.ศ.2568

ศาสตราจารย์เมบี มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการชั้นนำกว่า 200 เรื่อง และได้รับรางวัลต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาปัญหาสุขภาพในเขตร้อน รวมถึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็น Commander of the British Empire (CBE) โดยสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 แห่งสหราชอาณาจักร ในปีพ.ศ.2557 จากผลงานการให้บริการเพื่อพัฒนาสุขภาพในเอเชียและแอฟริกา ด้วยความพยายามในการศึกษาวิจัยเพื่อควบคุมและกำจัดโรคติดเชื้อดวงตาที่ทำให้ตาบอดของศาสตราจารย์นายแพทย์เดวิด เมบี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคนหลายล้านคนทั่วโลกดีขึ้น